

«Балалар үшін өз бетінше білім алып, өзін-өзі дамытуға мүмкіндік беретін жағдай жасау керек, яғни ересек адамның рөлін барынша азайту керек» - М. Монтессори.

Қазіргі Қазақстанда мектепке дейінгі білім беру жүйесін жаңарту мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңа моделіне көшуден тұрады, бұл оның танымдық қызметінің және саналы тәуелсіз ойлауының дамуына ықпал етеді.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың негізгі мақсаты оның мүдделерін, ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, жалпыға ортақ және ұлттық құндылықтар негізінде әрбір баланың әлеуетін және толық дамуын ашу болып табылады.

Қойылған мақсаттарға қол жеткізудің маңызды құралдарының бірі сауатты ұйымдастырылған пәндік-кеңістіктік даму ортасы болып табылады.

Қиыр Шығыс ауданының мемлекеттік жалпы білім беру стандартында "дамушы орта" термині балалардың бастамашылығын қолдауға жоспарланатын, объектілер мен ойықтарға еркін қол жеткізуді қамтамасыз ететін әртүрлі материалдармен қоршаған орта ретінде айқындалады, бұл өз бетінше іс-шараларды таңдауға және өз идеяларын күндіз іске асыруға мүмкіндік жасайды. Қоршаған ортаның үшінші мұғалім ретіндегі түсінігін Реджо Эмилияның бағдарламасы ұсынады. Онда дене ортасы ата-анасы мен тәрбиешісінен кейінгі кішкентай баланың үшінші мұғаліміне айналады. (Гандини, 1998)

Мектепке дейінгі мекемелердегі пәндік-дамып келе жатқан орта балалардың шығармашылық белсенділігіне жағдай жасайды. Ол балаларды ойнауға ынталандырады, қиял қалыптастырады, ойлау процесінің материалдық негізіне айналады. Сондықтан білім беру мен пәндік дамып келе жатқан барлық кеңістіктің эстетикалық тұрғыдан жағымды болуы маңызды. Біздің бақтың пәндік-дамып келе жатқан ортасы жыл мезгілін, тақырыптарын, балалардың мүдделерін және олардың жеке және жас мүмкіндіктерін ескере отырып құрылады. Пәндік-дамушы ортаны ұйымдастыру Қазақстан Республикасының Қиыр Шығыс ауданы мемлекеттік білім беру мекемесінің талаптарын ескере отырып, 5 білім беру бағытын біріктіруге негізделген және қанығыуы, түрленуі, көпфункционалдылығы, қолжетімділігі мен қауіпсіздігі бар.

Біздің балабақша залдар мен баспалдақтарда түрлі-түсті суреттері бар балаларды қарсы алып, олардың психикалық белсенділігін дамытады. Қабырғалары жарқын заттармен безендірілген, баспалдақта балалар сандармен және санау элементтерімен қадағаланады. Балалар күн сайын нөмірлерді есте қалдырады, санауды, салыстыруды, жануарларды атауды, отаны туралы айтуды, мемлекеттік рәміздерді есте сақтауды үйренеді.

Шешінетін үй-жайларда: ақпараттық стенділер, балалар суреттері мен қолөнерінің көрмелері, балалар портфелі, ата-аналардың бұрыштары, ата-аналарға кеңес беретін қозғалмалы папкалар бар. Ата-аналарға кеңес беру отбасымен жұмыс істеудің бір түрі болып табылады. Бұл жұмыс түрі мұғалімге бала тәрбиесі бойынша ата-анаға білікті кеңес беруге мүмкіндік береді. Топтарда балаларды танымдық қызмет орталықтары, шығармашылық, ойын, оқу және жобалау орталықтары кездестіреді, олар балалардың белгілі бір қызмет түрімен байланысты мүдделерін, қажеттіліктері мен жас ерекшеліктерін ескере отырып қайта құрылады. Қызығушылығын тудыратын орталықтарда барлық материалдар бар, балалар өз ойындарын еркін және өз бетінше пайдалана алады. Шығармашылық орталығы балалардың нәтижелі және шығармашылық қызметіне қажетті материалмен: қағаз және альбом парақтарымен, щеткалармен, бояулармен, қарындаштармен, маркерлермен, көп түсті шаяндармен, пластилинмен сурет салуға арналған тақталармен, пластилинмен жұмыс істеуге арналған тақталармен, су банкаларымен және т.б. жабдықталған.

Табиғат орталығы - балаларды табиғаттың бар құбылыстарымен таныстырады, үй жануарлары мен олардың кубиктерінің суреттері мен ойықтарын үйренеді, көкөністер мен жемістерді сыртқы келбеті бойынша ажыратуды үйренеді. Балалар әр гүлге, әр жапыраққа өте қамқор әрі ұқыптылықпен қарайды. Балалар шынымен де жерді қопсытып, су гүлін қопсытып, құрғақ жапырақтарын алып тастағанды ұнатады. Балалар ауа райы күнтізбесін жүргізу кезінде табиғи объектілерді бақылау нәтижелерін қорытуды үйренеді.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру аясында топтарда «Киіз үй – біздің ортақ үйіміз» этникалық орталықтары ұйымдастырылып, онда балалар қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлерімен танысады, ұлттық ойындар ойнайды, ырғақ пен әнді үйренеді, ұлттық биді орындайды, мерекелерді атап өтеді.

Танымдық қызмет орталықтары математика, жобалау, эксперимент және жобалық қызмет негіздерін білуді қалыптастыруға арналған материалдардан құралған.

Әр топта кітап және оқу орталығы ұйымдастырылады, онда балалар таныс кітаптардың иллюстрацияларын көріп, ертегілерді тыңдап, айтып, ырғақ пен бөбек ритмдерін үйрене алады. Үлкен топта танымдық материалдан тұратын «ақылды кітаптар» жиналады.

Балалар әсіресе ойнауды жақсы көретін сюжеттік-рөлдік ойындардың бұрыштары топтарда үлкен орын алады. Әр ойын оларда қажетті дағдылар мен қабілеттерді қалыптастырады, әлеуметтендіруді, ойлау мен ресурстылықты, ұжымда қарым-қатынас жасау және жұмыс істеу қабілетін дамытады. Топтарда «Шаштараз», «Ас үй», «Аурухана», «СТО», «СДА» рөлдік ойындарға арналған ойын модульдері бар.

Дене шынықтыру орталығында дене шынықтыру жабдықтары бар: ілмек сақиналары, шаңғылар, спорттық ойындар элементтеріне арналған жабдықтар, бұл балаларға түрлі қозғалыстарды тәжірибеден өткізіп, бұлшық еттерді жаттықтыруға, ептілікті, дәлдікті дамытуға мүмкіндік береді.

Біздің ДО-ның пәндік ортасы үшін, балаларды шаршатпау, қызықты әрі үйде жайлы болу үшін көп нәрсе өз қолдарыңмен жасалады, ешкім қалмайды. Топтарда бейнелеу қимыл-қозғалыс дағдыларын дамытуға, материалды санауға, үстел ойындарына арналған түрлі ойнаулар бар, олар мұғалімдердің, балалардың және олардың ата-аналарының қолынан жасалады.

Орталықтардың жабдығы оқу процесінің тақырыптық жоспарлауына сәйкес өзгереді.

Топтық бөлмелердің субъектілік-дамып келе жатқан ортасының маңызды әрі қажетті жалғасы біздің балабақшаның аумағы болды. Әр топтың серуендеу үшін өзінің жабдықталған алаңы, дене шынықтырумен айналысуға қажетті жабдықтары бар спорт алаңы, гүлзарлар, әр түрлі ағаштары мен бұталары бар шағын аллеялары бар. Серуендеу кемеңгерлігі танымдық, коммуникативтік және коммуникативтік дағдыларын дамып келе жатыр, балалар үйін тауып, алюметтұрғынның

жанында бірігуін және еңбек дағдылдары қалптасады. Таза әубәдігім қарапайым экологиясы идеалдарын қалыптасуы үшін және жаңа балалық шақтың денсаулылығымен жанашыр найғайтуға көмектеседі.

«Күншуақ» балабақшасының пәндік-дамып келе жатқан ортасы – ол ойнақы, шығармашылық, спорт болсын – ол әр тәрбиеленушіге ыңғайлы әрі қауіпсіз. Баланың даму ортасы – оның өмір кеңістігі, бұл біздің тәрбиеленушілеріміздің өмір сүру жағдайлары. Біз бұл шарттарды баланың жеке басының құрылысын қалайтын іргетас ретінде қарастырамыз. Кез келген бұрыш, ойын орталығы, үстел ойыны немесе ойыншық баланың қызық және сұранысқа ие болуы керек, тек сонда ғана дамып келе жатқан орта «кішкентай адамның үшінші ұстазы» бола алады.

